

Şirəliyeva S.C.*

DOI: 10.25108/2304-1730-1749.iolr.2026.82.192-200

UOT: 343.1

“Gender (kişi və qadınların) bərabərliyinin təminatları haqqında” Azərbaycan Respublikasının 10.10.2006-cı il tarixli qanununun Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin mövcud beynəlxalq standartlarına və məhkəmə təcrübəsinə uyğunluğu haqqında

Xülasə: Göründüyü kimi, gender bərabərliyinin bütün əsas beynəlxalq prinsipləri bu və ya digər dərəcədə “Gender (kişi və qadın) bərabərliyinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda öz əksini tapmışdır ki, bu da paradoksal səslənsə də, bu Qanunun mövcud beynəlxalq gender bərabərliyi standartlarına uyğun olması barədə qəti nəticəyə əsas vermir.

“Gender (kişi və qadın) bərabərliyinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun bu sahədə mövcud beynəlxalq standartlara tam uyğun gəlməməsi iddiamız Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı (BMTİP) tərəfindən hər il hesablanan Gender Bərabərsizliyi İndeksində (Gender Inequality Index) və Dünya İqtisadi Forumu tərəfindən hesablanan digər oxşar göstəricilərə (Qlobal Gender Fərqi İndeksi - Global Gender Gap Index) əsaslanır.

Açar sözlər: gender bərabərliyi; beynəlxalq standartlar; insan hüquqları; AİHM; prinsiplər.

Gender bərabərliyinin beynəlxalq normativ tənzimlənməsi və bu sahədə konkret göstərişlər mahiyyət etibarilə gender bərabərliyinin təmin edilməsi üçün beynəlxalq standartlardır.

Gender bərabərliyi standartları kimi beynəlxalq sənədlərə aşağıdakılar aiddir: BMT Nizamnaməsi (26 iyun 1945-ci il), İnsan Hüquqları üzrə Ümumdünya Bəyannaməsi (10 dekabr 1948-ci il), İnsan alverinə və fahişəliyin üçüncü şəxslər tərəfindən istismarına qarşı mübarizə haqqında BMT Konvensiyası (2 dekabr 1949-cu il), 11, 14 və 15 sayılı Protokollara müvafiq olaraq dəyişdirilmiş və Əlavə protokol, 4, 6, 7, 12, 13 və 16 sayılı Protokollarla müşayiət olunan İnsan Hüquqlarının və Əsas Azadlıqların Müdafiəsi haqqında Avropa Konvensiyası (4 noyabr 1950-ci il), BƏT-in bərabər dəyərli iş üçün kişi və qadın işçilər üçün bərabər əmək haqqı haqqında Konvensiyası (29 iyun 1951-ci il), BMT-nin Qadınların Siyasi Hüquqları haqqında Konvensiyası (20 dekabr 1952), BƏT-in Analığın Mühafizəsi haqqında Konvensiyası (7 sentyabr 1955-ci il), BMT-nin Xaricdə Aile Mükafatlarının Bərpası haqqında Konvensiyası (20 iyun 1956-cı il), BMT-nin Evli Qadınların Vətəndaşlığı haqqında Konvensiyası (29 yanvar 1957-ci il), BƏT-in Məşğulluq və Peşə Sahəsində Ayrı-seçkilik haqqında Konvensiyası (25 iyun 1958-ci il), Təhsildə ayrı-seçkiliyə qarşı mübarizə üzrə UNESCO-nun Konvensiyası (14 dekabr 1960-cı il), BMT-nin Nikaha Razılıq, Nikah üçün Minimum Yaş və Nikahların Qeydiyyatı haqqında Konvensiyası (7 noyabr 1962-ci il), Sosial Təminat Məsələlərində Ölkənin Vətəndaşlarına, Əcnəbilərə və Vətəndaşlığı olmayan Şəxslərə Bərabər Münasibət haqqında BƏT-nin Konvensiyası (25 aprel 1964-cü il), BMT-nin Nikaha Razılıq, Nikah üçün Minimum Yaş və Nikahların Qeydiyyatı üzrə Tövsiyələri (1 noyabr 1965-ci il), Mülki və Siyasi Hüquqlar haqqında Beynəlxalq Pakt (16 dekabr 1966-cı il), BMT-nin Qadınlara Qarşı Ayrı-seçkiliyin Ləğv Olunması haqqında Bəyannaməsi (7 noyabr 1967-ci il),

* Şirəliyeva Səbinə Cavanşir qızı – hüquq üzrə fəlsəfə doktoru, Beynəlxalq Hüquq Tədqiqatları Təşkilatı Şurasının üzvü (Azərbaycan). E-mail: sid_legalservices@yahoo.com

Fövqəladə Vəziyyətlərdə və Silahlı Münaqişələr Dövründə Qadınların və Uşaqların Müdafiəsi haqqında BMT-nin Bəyannaməsi (14 dekabr 1974-cü il), BMT-nin Qadınlara Münasibətdə Ayrı-seçkiliyin Bütün Formalarının Ləğv Olunması haqqında Konvensiyası (18 dekabr 1979-cu il), Dördüncü Ümumdünya Qadınlar Konfransı (4-15 sentyabr 1995-ci il) tərəfindən qəbul edilmiş Pekin Bəyannaməsi, BMT-nin Cinayətkarlığın Qarşısının Alınması və Cinayət Ədalət Mühakiməsi Sahəsində Qadınlara Qarşı Zorakılığın Ləğv Olunması üçün Model Strategiyaları və Praktik Tədbirləri (12 dekabr 1997-ci il), BMT-nin Qadınlara Qarşı Ayrı-seçkiliyin Bütün Formalarının Ləğv Edilməsi haqqında Konvensiyasına Əlavə Protokol (6 oktyabr 1999-cu il), BMT-nin Qadın Məhbuslarla Rəftar Qaydaları və Qadın Cinayətkarlar üçün Həbslə Bağlı Olmayan Tədbirlər (Banqkok Qaydaları) (21 dekabr 2010-cu il), BMT-nin “Qadınlara Qarşı Zorakılığa Qarşı Mübarizə Aparmaq Üçün Cinayətkarlığın Qarşısının Alınması Və Cinayət Ədalət Mühakimə Tədbirlərinin Gücləndirilməsi” Qətnaməsi (21 dekabr 2010-cu il), BMT-nin “Dünyamızı dəyişdirmək: 2030-cu ildək Dayanaqlı İnkişafa dair Gündəlik” Qətnaməsi (25 sentyabr 2015-ci il) və s. [1-24].

Yuxarıda göstərilən sənədlərə əsasən, gender bərabərliyinin əsas prinsipləri aşağıdakılardır:

- A) - bütün növlərinin bərabər hüquq qabiliyyəti;
- B) - həyatın bütün sahələrində bərabər imkanlar;
- C) - hüquq qabiliyyətinin həyata keçirilməsində ayrı-seçkiliyin olmaması;
- D) - stereotipləri istisna edən cəmiyyətdə bərabər münasibət.

Bir sıra beynəlxalq sənədlərin məzmununda gender bərabərliyinin əsas prinsipləri ətraflı, müxtəlif şərh və aspektlərdə göstərilmişdir, lakin bizim nöqtəyi-nəzərimizdən bu, onların mahiyyətinə təsir etmir.

İş prosesi zamanı aşağıdakı metodologiyadan istifadə etdik: 1) “Gender (kişi və qadınların) bərabərliyinin təminatları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun məzmununu beynəlxalq təcrübə tərəfindən işlənib hazırlanmış və standart kimi təsbit edilmiş gender bərabərliyinin əsas prinsiplərinin mövcudluğuna görə araşdırdıq; 2) Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin “Gender (kişi və qadınların) bərabərliyinin təminatları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müqayisədə məhkəmə təcrübəsini araşdırdıq.

Göründüyü kimi, gender bərabərliyinin bütün əsas beynəlxalq prinsipləri bu və ya digər dərəcədə “Gender (kişi və qadın) bərabərliyinin təmin edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda öz əksini tapmışdır ki, bu da paradoksal səslənsə də, bu Qanunun mövcud beynəlxalq gender bərabərliyi standartlarına uyğun olması barədə qəti nəticəyə əsas vermir.

Beləliklə, bu dörd prinsipin hamısı (A, B, C, D) cinsi mənsubiyyətə görə ayrı-seçkiliyin bütün formalarını aradan qaldıraraq, siyasi, iqtisadi, sosial, mədəni və ictimai həyatın digər sahələrində kişi və qadınlara bərabər imkanlar yaratmaqla gender bərabərliyinin təmin edilməsini müəyyən edən 1-ci maddədə Qanunun məqsədi kimi təsbit edilmişdir [27].

Qanunun 3-cü maddəsində cinsi mənsubiyyətə görə ayrı-seçkiliyə yol verilməməsi (“B” prinsipi), 4-cü maddədə – seksual qısnamaya yol verilməməsi (halbuki bu cinayət əməlidir), 7, 8, 9, 10, 11 və 12-ci maddələrdə - əmək münasibətlərində gender bərabərliyinin təmin edilməsi haqqında, 13 və 14-cü maddələrdə - təhsil hüququnun həyata keçirilməsində bərabər imkanlar və təhsil müəssisələrinin fəaliyyətində cinsi mənsubiyyətə görə ayrı-seçkilik haqqında, 15-ci maddədə-iqtisadi və sosial münasibətlərdə gender bərabərliyinin təminatları haqqında, 16 - siyasi partiyaların, qeyri-hökumət təşkilatlarının və həmkarlar ittifaqlarının fəaliyyətindəki zəmanətlər haqqında, 5, 6, 17, 18, 19 və 20 - gender bərabərliyinin təmin edilməsi üzrə dövlət siyasəti haqqında (A, B, C və D prinsipləri).

Lakin, “Gender (kişi və qadın) bərabərliyinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun bu sahədə mövcud beynəlxalq standartlara tam uyğun gəlməməsi iddiamız Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı (BMTİP) tərəfindən hər il hesablanan Gender Bərabərsizliyi İndeksində (Gender Inequality Index) və Dünya İqtisadi Forumu tərəfindən hesablanan digər oxşar göstəricilərə (Qlobal Gender Fərqi İndeksi - Global Gender Gap Index) əsaslanır.

BMTİP indeksinə görə, 20 noyabr 2025-ci il tarixinə Azərbaycan 166 ölkə arasında 77-ci yerdədir; oxşar reyting ölkəmizə əvvəlki illərdə verilmişdi [30-31].

Müqayisə üçün, Belarus bu indeksdə 29-cu, Moldova 41-ci, Qazaxıstan 42-ci, Rusiya 43-cü, Ermənistan 50-ci, Özbəkistan 61-ci, Tacikistan 67-ci, Gürcüstan 69-cu, Kuba 73-cü və s.

Təəssüf ki, məqalənin parametrləri bu vəziyyətin səbəblərini araşdırmağa imkan vermir, lakin düşünmək və nəticələr çıxarmaq üçün səbəb var.

“Gender (kişi və qadın) bərabərliyinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin presedent hüququna uyğunluğuna gəldikdə, bu baxımdan o qeyri-dəqiq görünür.

AİHM gender bərabərliyinin pozulması hallarına baxarkən İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında Avropa Konvensiyasının (bundan sonra Konvensiya) 14-cü maddəsinin standartlarına əsaslandığı üçün Azərbaycan Respublikasının Qanunu Avropa Məhkəməsinin presedent hüququna uyğun gələ bilməz. Buna görə də, yalnız Azərbaycana qarşı işlərdə müəyyən edilmiş Konvensiyanın 14-cü maddəsinin pozuntularını müzakirə etmək və onların mənşəyini araşdırmaq mümkündür.

Ayrı-seçkiliyin qadağan olunması haqqında Avropa Konvensiyasının 14-cü maddəsində deyilir: “Bu Konvensiyada təsbit olunmuş hüquq və azadlıqlardan istifadə cins, irq, dərinin rəngi, dil, din, siyasi və ya digər baxışlar, milli və ya sosial mənşə, milli azlıqlara mənsubiyyət, əmlak vəziyyəti, doğum və ya digər hər hansı əlamətlərinə görə ayrı-seçkilik olmadan təmin olunmalıdır” [4].

Beləliklə, Konvensiyanın 14-cü maddəsi Konvensiyanın 2-13-cü maddələrində göstərilən hüquq və azadlıqların həyata keçirilməsində, o cümlədən cinsi mənsubiyyətə görə ayrı-seçkiliyi qadağan edir. Buna görə də, yuxarıda qeyd edildiyi kimi, bu sənəd gender bərabərliyinin beynəlxalq standartı hesab olunur.

Bundan başqa, yuxarıda qeyd etdik ki, “Gender (kişi və qadın) bərabərliyinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu ümumiyyətlə bu standartlara uyğundur.

Buna baxmayaraq, problemin nəzərdən keçirilməsinin zaman parametrlərinə əsaslanaraq, tam aydınlaşdırmaq üçün bir neçə onlarla doktorluq dissertasiyasını tələb edə bilər, gender bərabərliyi məsələləri ilə bağlı AİHM-in bir sıra qərarlarını araşdırdıq və bu da bizə aşağıdakı nəticələr çıxarmağa imkan verdi.

AİHM-in təcrübəsində Konvensiyanın 14-cü maddəsinin pozulması ilə bağlı yalnız bir iş var (Sarqsyan Azərbaycana qarşı, şikayət № 40167/06), lakin hətta bu işdə belə, məsələnin olmaması haqqında qərar çıxarıldı [25].

65286/13 və 57270/14 sayılı (Xədicə İsmayılova), 10653/10 sayılı (Ruşanə Hüseynova), 56688/12 sayılı (Çankayev), 35283/14 sayılı (Xədicə İsmayılova), 17780/18 sayılı (İsmayılzadə), 81553/12 sayılı (Hilal Məmmədov), 68817/14 sayılı (Yunusova və Yunusov) kimi işlər AİHK məlumat bazasında Konvensiyanın 14-cü maddəsinin pozulması kimi qeyd olunsa da, əslində bu belə deyil çünki Konvensiyanın digər maddələri ilə baxılır.

Bibliografiya

- 1) Устав ООН, принятый 26 июня 1945 г. [Elektron resurs]. URL: <https://www.un.org/ru/about-us/un-charter/full-text>
- 2) Всеобщая декларация прав человека, принятая Генеральной Ассамблеей ООН 10 декабря 1948 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/declhr.shtml
- 3) Конвенция о борьбе с торговлей людьми и с эксплуатацией проституции третьими лицами, принятая Генеральной Ассамблеей ООН 2 декабря 1949 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/trafficking_suppression.shtml
- 4) Европейская Конвенция о защите прав человека и основных свобод измененная и дополненная Протоколами № 11, 14 и 15 в сопровождении Дополнительного протокола и Протоколов № 4, 6, 7, 12, 13 и 16 (4 ноября 1950 г.). [Elektron resurs]. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_rus
- 5) Конвенция о равном вознаграждении мужчин и женщин за труд равной ценности, принятая 29 июня 1951 г. на 34-ой сессии Генеральной конференции МОТ. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/remuner.shtml
- 6) Конвенция о политических правах женщины, принятая Генеральной Ассамблеей ООН 20 декабря 1952 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/women_politrights.shtml
- 7) Конвенция об охране материнства, принятая Генеральной Конференцией Международной Организации Труда 7 сентября 1955 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@normes/documents/normativeinstrument/wcms_c183_ru.htm
- 8) Конвенция ООН о взыскании за границей алиментов, принятая 20 июня 1956 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/alimony.shtml
- 9) Конвенция о гражданстве замужней женщины, принятая Генеральной Ассамблеей ООН 29 января 1957 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/married_women_nationality.shtml
- 10) Конвенция о дискриминации в области труда и занятий [Конвенция 111], принятая 25 июня 1958 г. Генеральной Конференцией Международной организации труда. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/labour.shtml
- 11) Конвенция о борьбе с дискриминацией в области образования, принятая 14 декабря 1960 г. Генеральной конференцией ЮНЕСКО. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/educat.shtml
- 12) Конвенция о согласии на вступление в брак, брачном возрасте и регистрации браков, принятая Генеральной Ассамблеей ООН 7 ноября 1962 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/conmarr.shtml
- 13) Конвенция о равноправии граждан страны и иностранцев и лиц без гражданства в области социального обеспечения, принятая Генеральной Конференцией МОТ 25 апреля 1964 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@normes/documents/normativeinstrument/wcms_c118_ru.htm

14) Рекомендация о согласии на вступление в брак, минимальном брачном возрасте и регистрации браков, принятая Генеральной Ассамблеей ООН 1 ноября 1965 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/wedding.shtml

15) Международный пакт о гражданских и политических правах, принятый Генеральной Ассамблеей ООН 16 декабря 1966 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pactpol.shtml

16) Декларация о ликвидации дискриминации в отношении женщин, принятая Генеральной Ассамблеей ООН 7 ноября 1967 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/women_discrimination.shtml

17) Декларация о защите женщин и детей в чрезвычайных обстоятельствах и в период вооруженных конфликтов, принятая Генеральной Ассамблеей ООН 14 декабря 1974 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/armed.shtml

18) Конвенция о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин, принятая Генеральной Ассамблеей ООН 18 декабря 1979 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/cedaw.shtml

19) Пекинская декларация, принятая четвертой Всемирной конференцией по положению женщин, Пекин, 4-15 сентября 1995 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/womdecl.shtml

20) Типовые стратегии и практические меры по искоренению насилия в отношении женщин в области предупреждения преступности и уголовного правосудия, принятые Генеральной Ассамблеей ООН 12 декабря 1997 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/strategies_to_elim_violence.shtml

21) Факультативный протокол к Конвенции о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин, принятый Генеральной Ассамблеей ООН 6 октября 1999 г. [Elektron resurs]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/womendiscrim_prot.shtml

22) Правила ООН, касающиеся обращения с женщинами-заклученными и мер наказания для женщин-правонарушителей, не связанных с лишением свободы (Бангкокские правила), принятые Генеральной Ассамблеей ООН 21 декабря 2010 г. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/bangkok_rules.shtml

23) Резолюция «Усиление мер в области предупреждения преступности и уголовного правосудия в целях борьбы с насилием в отношении женщин», принятая Генеральной Ассамблеей ООН 21 декабря 2010 г. URL: <https://docs.un.org/ru/A/RES/65/228>

24) Резолюция Генеральной Ассамблеей ООН «Преобразование нашего мира: Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 г.», принятая 25 сентября 2015 г. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ares70d1_ru.pdf

25) Официальный сайт Европейского суда по правам человека. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{\"fulltext\":\[\"gender%20violations\"\],\"respondent\":\[\"AZE\"\],\"documentcollectionid2\":\[\"GRANDCHAMBER\",\"CHAMBER\"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{\)

26) Birləşmiş Millətlər Təşkilatının «Qadınlara münasibətdə ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv olunması haqqında» Konvensiyasına qoşulmaq barəsində Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin 30.06.1995-ci il Qərarı. URL: <https://e-qanun.az/framework/9341>

27) Azərbaycan Respublikasının Gender (kişi və qadınların) bərabərliyinin təminatları haqqında 150-IIIQ li Qanunu – 29.12.2024-cü il tarixinə. [Elektron resurs]. URL: <https://e-qanun.az/framework/12424>

28) Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi. 20.10.2025-ci il tarixinə. [Elektron resurs]. URL: <https://e-qanun.az/framework/46947>

29) Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsi. 31.10.2025-ci il tarixinə. [Elektron resurs]. URL: <https://e-qanun.az/framework/46950>

30) Доклад Всемирного экономического форума. Глобальный гендерный разрыв 2024 г. [Elektron resurs]. URL: <https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2024/>

31) Программа развития ООН (ПрООН). Рейтинг стран мира по уровню гендерного неравенства по сост. на 20.11.2025 г. [Elektron resurs]. URL: <https://gtmarket.ru/ratings/gender-inequality-index>

Məqalə daxil olmuşdur: 02 mart 2026-cı il

Çapa qəbul edilmişdir: 16 mart 2026-cı il

Shiraliyeva S.J.♦

DOI: 10.25108/2304-1730-1749.iolr.2026.82.192-200

UDC: 343.1

On the Compliance of the Law of the Republic of Azerbaijan “On Guarantees of Gender (Men and Women) Equality” dated October 10, 2006, with Current International Standards and the Case Law of the European Court of Human Rights

Abstract: It appears that all fundamental international principles of gender equality have been reflected, to one degree or another, in the Law of the Republic of Azerbaijan 'On Guarantees of Gender (Men and Women) Equality.' However, as paradoxical as it may sound, this does not provide sufficient grounds for a categorical conclusion that this Law fully complies with current international standards of gender equality.

Our assertion regarding the incomplete compliance of the Law of the Republic of Azerbaijan 'On Guarantees of Gender (Men and Women) Equality' with current international standards in this field is derived from the indicators of the Gender Inequality Index (GII), determined annually within the framework of the United Nations Development Programme (UNDP), as well as other similar metrics, such as the Global Gender Gap Index calculated by the World Economic Forum.

Keywords: gender equality, international standards, human rights, ECHR, principles.

References

1. Charter of the United Nations, adopted on 26 June 1945. Available at: <https://www.un.org/ru/about-us/un-charter/full-text> (in Russian).

2. Universal Declaration of Human Rights, adopted by the UN General Assembly on 10 December 1948. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/declhr.shtml (in Russian).

♦ Shiraliyeva Sabina Javanshir - PhD in Law, member of the Council of the International Organization for Legal Research (Azerbaijan). E-mail: sid_legalservices@yahoo.com

3. Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others, adopted by the UN General Assembly on 2 December 1949. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/trafficking_suppression.shtml (in Russian).

4. European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, as amended and supplemented by Protocols Nos. 11, 14 and 15, accompanied by the Additional Protocol and Protocols Nos. 4, 6, 7, 12, 13 and 16 (4 November 1950). Available at: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_rus (in Russian).

5. Convention concerning Equal Remuneration for Men and Women Workers for Work of Equal Value, adopted on 29 June 1951 at the 34th session of the General Conference of the ILO. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/remuner.shtml (in Russian).

6. Convention on the Political Rights of Women, adopted by the General Assembly on 20 December 1952. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/women_politights.shtml (in Russian).

7. Maternity Protection Convention, adopted by the General Conference of the International Labour Organization on 7 September 1955. Available at: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@normes/documents/normativeinstrument/wcms_c183_ru.htm (in Russian).

8. UN Convention on Recovery Abroad of Maintenance, adopted on 20 June 1956. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/alimony.shtml

9. Convention on the Nationality of Married Women, adopted by the UN General Assembly on 29 January 1957. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/married_women_nationality.shtml (in Russian).

10. Convention concerning Discrimination (Employment and Occupation) [Convention No. 111], adopted on 25 June 1958 by the General Conference of the International Labour Organization. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/labour.shtml (in Russian).

11) Convention against Discrimination in Education, adopted on 14 December 1960 by the General Conference of UNESCO. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/educat.shtm (in Russian).

12) Convention on Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriages, adopted by the UN General Assembly on 7 November 1962. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/conmarr.shtml (in Russian).

13) Convention concerning Equal Treatment of Nationals and Foreign and Stateless Persons (Social Security), adopted by the ILO General Conference on 25 April 1964. Available at: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@normes/documents/normativeinstrument/wcms_c118_ru.htm (in Russian).

14) Recommendation concerning Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriages, adopted by the UN General Assembly on 1 November 1965. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/wedding.shtml (in Russian).

15) International Covenant on Civil and Political Rights, adopted by the UN General Assembly on 16 December 1966. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pactpol.shtml (in Russian).

16) Declaration on the Elimination of Discrimination against Women, adopted by the UN General Assembly on 7 November 1967. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/women_discrimination.shtml (in Russian).

17) Declaration on the Protection of Women and Children in Emergency and Armed Conflict, adopted by the UN General Assembly on 14 December 1974. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/armed.shtml (in Russian).

18) Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, adopted by the UN General Assembly on 18 December 1979. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/cedaw.shtml (in Russian).

19) Beijing Declaration, adopted by the Fourth World Conference on Women, Beijing, 4–15 September 1995. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/womdecl.shtml (in Russian).

20) Model Strategies and Practical Measures to Eliminate Violence against Women in the Field of Crime Prevention and Criminal Justice, adopted by the UN General Assembly on 12 December 1997. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/strategies_to_elim_violence.shtml

21) Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, adopted by the UN General Assembly on 6 October 1999. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/womendiscrim_prot.shtml (in Russian).

22) UN Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders (the Bangkok Rules), adopted by the UN General Assembly on 21 December 2010. Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/bangkok_rules.shtml (in Russian).

23) Resolution "Strengthening crime prevention and criminal justice responses to violence against women", adopted by the UN General Assembly on 21 December 2010. Available at: <https://docs.un.org/ru/A/RES/65/228> (in Russian).

24) UN General Assembly resolution "Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development," adopted on 25 September 2015. Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/ares70d1_ru.pdf (in Russian).

25) Official website of the European Court of Human Rights. Available at: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{\"fulltext\":\[\"gender%20violations\"\],\"respondent\":\[\"AZE\"\],\"documentcollectionid2\":\[\"GRANDCHAMBER\", \"CHAMBER\"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{\)

26) Resolution of the Milli Majlis of the Republic of Azerbaijan dated 30.06.1995 on accession to the United Nations Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. Available at: <https://e-qanun.az/framework/9341> (in Azerbaijani).

27) Law of the Republic of Azerbaijan No. 150-IIIQ on Guarantees of Gender (Men and Women) Equality – dated 29.12.2024. Available at: <https://e-qanun.az/framework/12424> (in Azerbaijani).

28) Criminal Code of the Republic of Azerbaijan. dated 20.10.2025. Available at: <https://e-qanun.az/framework/46947> (in Azerbaijani).

29) Criminal Procedure Code of the Republic of Azerbaijan. dated 31.10.2025. Available at: <https://e-qanun.az/framework/46950> (in Azerbaijani).

30) World Economic Forum Report. Global Gender Gap 2024. Available at: <https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2024/>

31) United Nations Development Programme (UNDP). Ranking of countries by gender inequality as of 20.11.2025. Available at: <https://gtmarket.ru/ratings/gender-inequality-index> (in Russian).

The article was submitted: 2026 March 02

Accepted for publication: 2026 March 16

Ширалиева С.Д.*

DOI: 10.25108/2304-1730-1749.iolr.2026.82.192-200

УДК: 343.1

**О соответствии Закона Азербайджанской Республики
«Об обеспечении гендерного (мужского и женского) равенства» от 10.10.2006 г.,
действующим международным стандартам и судебной практике
Европейского суда по правам человека**

Аннотация: Представляется, что все основные международные принципы гендерного равенства в той или иной степени нашли свое отражение в Законе Азербайджанской Республики «Об обеспечении гендерного (мужского и женского) равенства», что, однако, как бы это парадоксально не звучало, не даёт основание для категорического вывода о соответствии этого Закона действующим международным стандартам гендерного равенства.

Наше утверждение о неполном соответствии Закона Азербайджанской Республики «Об обеспечении гендерного (мужского и женского) равенства» действующим международным стандартам в этой области происходит из показателей Индекса гендерного неравенства (Gender Inequality Index), ежегодно определяемого в рамках Программы развития ООН (ПрООН) и других похожих показателей (Индекс гендерного развития – Global Gender Gap Index), рассчитываемой Всемирным экономическим форумом.

Ключевые слова: гендерное равенство; международные стандарты; права человека; ЕСПЧ; принципы.

Дата поступления: 02 марта 2026 г.

Дата принятия в печать: 16 марта 2025 г.

* Ширалиева Сабина Джаваншир кызы – доктор философии по праву, член Совета Международной организации правовых исследований (Азербайджан). E-mail: sid_legalservices@yahoo.com